

Sosialir trupulleikar eru samfelagsmál

Tað sigur Marjun Sigurðsdóttir, sum er ein teirra, ið hava tikið stig til at gera eitt sosialpolitiskt felag. Felagið er ikki stovnað enn men skipaði kortini fyri fundi leygardagin um familjupolitikk.

Tað var Sosialráðgevarafelagið, sum kom við hugskotinum at stovna eitt slíkt felag. Onnur fakfeløg og áhugafeløg vórðu kallað til fundar, og í februar mánaði varð samtykt at arbeiða víðari við ætlanini. Í fyrilivisnevnd vórðu vald Eyðfinn Jacobsen fyri Lögfrøðingafelag, Bogi Godtfred fyri Føroya Blaðmannafelag og Marjun Sigurðsdóttir fyri Sosialráðgevarafelagið. Endamálið hjá felagnum skuldi verið at fáa eitt fakligt sakligt orðaskifti um sosialar spurningar, at arbeiða fyri at útvega teimum vitan, sum taka avgerðir, og at avgerðirnar verða tiknar á einum tryggunum fakligum støði. Harafturat skal felagið skipa fyri skeiðum og fundum.

Til fundin vórðu boðin fólk, sum hvør á sínum øki hevur vitan og/ella onkursvegna hevur við sosialmál at gera.

Marjun Sigurðsdóttir legði fyri um vælferðarsamfelagið, har nøkur detta burtur í millum. Fólk kunnu lættliga fáa ta fatan, at tað er teimum, okkurt er galið við. Tað, sum hendir er, at trupulleikarnir verða privat-

iseraðir. Uppgávan hjá einum sosialpolitiskum felag er tvørturímóti at vísa á, at samfelagsligar orsøkir eru, at lýsa orsøkir, úrslit og møgular loysnir, segði Marjun Sigurðsdóttir.

Niels Pauli Danielsen, landsstýrismaður, tosaði um familjupolitikk og ætlanir landsstýrisins. Hann kom við fleiri hugskotum, eitt nú at leingja barnferðarloysnið fyri tímalønt, at kunna heimaarbeiðandi mammur við dagpeningaskipanina, fleiri háldagsstovr, at byggja út dagrøktina, lön fyri at ansa egnum børnum, tvær eftirlønir til hjún í eftirlønaráldri, at skatta eftirlønt sjálvstøðugt, sjálvt um hjúnarfelagin hevur aðra inntøku, at skatta mann og konu við helvtarbyti, har annar fær eftirløn, øktan stuðul fyri at ansa rektarsjúklingum heima, øktan barnafrádrátt, rúsdrekkapolitikk o.a. Tey flestu av hesum uppskotum eru tó ikki viðgjørð í Landsstýrinum.

Møguleikar við skattaviður-skiftum

Kaj Joensen, grannskoð-

ari, tosaði um familjupolitikk og skattalóggávuna. Hann greiddi frá prinsippinum í skattalóggávuni, sum er at skatta avlopsfiggjarmegina og regulera atferðina hjá einstaklingum. Men tá tað snýr seg um vinnulívið, er fri marknaðarføring við avskrivningarmøguleikum.

men við nýggju broytingunum í skattalógnum, kapital- og kursvinningskatti, áttu fleiri pengar at komið í landskassan. So er spurningurin, hvussu teir pengarnir verða brúktir, um teir eisini skulu til lögur.

Kaj Joensen nevndi nakrar móguleikar, sum høvdu verið familjum til frama: at hækka áramálið og upphæddina fyri barnafrádráttin, at hækka markið fyri inntøkum, sumskattur skal rindast av, og at lata eftirlønir vera skattafriar.

Ímóti húsa-spekulation

Jóannes Dalsgaard, stjóri í Húsálansgrunninum, tosaði um húsa- og íbúðarbygging og liviháttin hjá familjuni og mælti til at fáa eitt effektivt prisefir-

Í fyriræðingarnavnini í sosialpolitiska felagnum eru Bogi Godtfred, Eyðfinn Jacobsen og Marjun Sigurðsdóttir

lit við húsaabygging fyri at fyrirbyggja spekulasjon. Tað er ikki lógin, ið forðar Húsálansgrunninum í at veita fleir lán, men grunninum vantar pengar, segði Jóannes Dalsgaard.

Undir orðaskiftinum varð tosað um uppsparing í Húsálansgrunninum, og ein luttakari mælti til, at eftirlønargrunnarnir hjá fakfeløgnum settu sínar pengar inn í Húsálansgrunnin í staðin fyri sum nú í Tryggingarsambandið og í danska tryggingargrunnar.

Tyngst tey fyrstu árin

Tórólavur Weyhe, arkitekt, tosaði um húsa- og íbúðarpolitikk og liviháttin hjá familjum. Hann vísti á, at tær hægstu inntøkurnar hava fólk millum 45 og 60 ár, men tað er, tá tey eru eini 30 ár, at tey figgarlaga eru hardest fyrispent av húsaabygging o.o. Rættast hevði verið at flutt tær tyngstu láni-byrðarnar til tey árin, tá inntøkan er størst. Tað kann gerast bæði við at lánini tey fyrstu árin

verða avdráttarfri, og at lánini verða fyri eitt longri áramál. Eitt meira fjølbroytt úrval av íbúðum hevði eisini verið betri, so at aðrir móguleikar vóru enn at byggja hús. Tórólavur mælti eisini til, tá nýggir býlingar skulu gerast, at hugsað verður um at hava arbeiðspláss eisini har, fyri at fáa eitt meira natúrligt livandi umhvørvi. Annars eru tað óivað eisini tey, sum spekulera í at varðveita íbúðarneyðina, tí harvið fer leigan heldur ikki niður.

Korini hjá børnunum snúði ein partur av fundinum seg um. Fyri at fáa ymiskar meiningar fram, vóru bæði Elsa í Skorðini húsmóðir og Ingrid Dalsgaard, formaður í Pedagogfelagnum, við á fundinum og tosaði um kor barnanna, menningarumhvørvi og ansingarviðurskifti.

Heimaarbeiðandi lágt í metum

Elsa í Skorðini helt, at tann heimaarbeiðandi kvinnan í mangar mátar er illa fyri. Tey hava bara eina inntøku at liva av, hon hevur onga ávirkan á samfelagslig viðurskifti. Hógar ikki brúkt útbúgving sína. Hon verður ofta avbyrgd, og vandi er fyri, at bornini keða seg, um tey eru einsamøll í einum sovibýlingi. Elsa helt, at tað at ansa eftir egnum børnum átti at verið mett sum dagrøkt, og at stovnararnir áttu at verið meira opnir, soleiðis at onnur børn kundu sloppið inn at spælt. Hon eftirlýsti einum samstarvi millum partarnar. Elsa nam eisini við, at tað fyri nógvar familjur er ein figgarligur spurningur, at hava ráð at koyra børn síni á stovn.

Familjulívið broytt

Ingrid Dalsgaard, formaður í Pedagogfelagnum, greiddi frá, hvussu arbeiðs- og harvið eisini familjulívið er broytt. Tað

er ikki longur natúrligt at fáa børn. Tað má lagast eftir arbeiðinum og livinum annars. Framleiðslumynstrið er broytt, soleiðis at tað ber ikki longur til at hava bornini við til arbeiðis. Tí er neyðugt at hava dagstovnar, segði Ingrid Dalsgaard. Uppgávan hjá stovnunum er so at geva børnunum innihald í barn-dóminum sosialt og at geva teimum onnur tilboð enn eitt nú video. Á stovnunum verða tey skapandi evnini hjá børnunum ment, segði Ingrid Dalsgaard.

Marjun Sigurðsdóttir, sum hevði skipanar ábyrgd av fundinum, sigur, at ætlanin er at gera ein skrivligan samandrætt av øllum fundinum, bæði av røðum og av orðaskiftinum, ið var gott, tí spurningarnir vóru nógvir.

Fleiri fundir

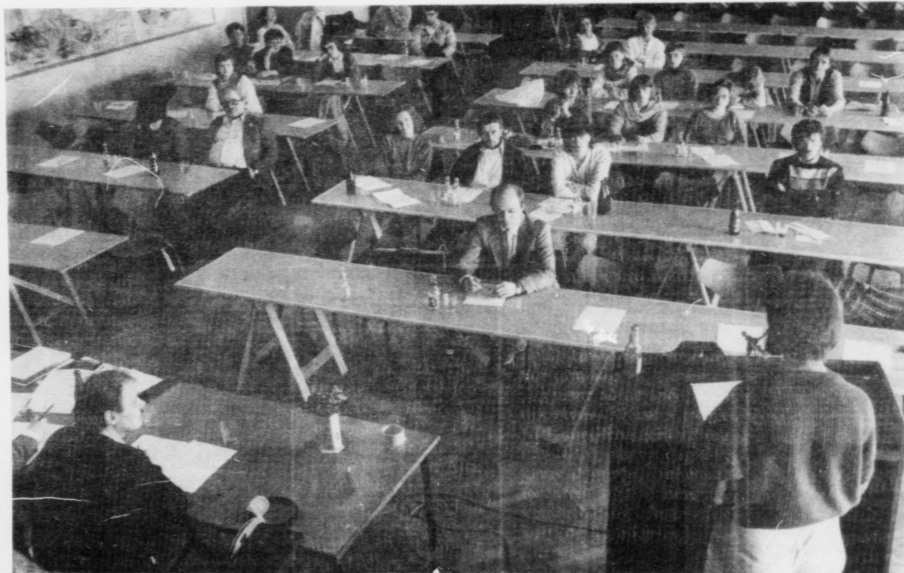
At stovna eitt slíkt sosialpolitiskt felag hevur leingi verið í hyggju. Slíkt feløg eru í nógvum øðrum londum.

Marjun Sigurðsdóttir sigur, at teimum dámar væl, at Landsstýrið hevur familjupolitikk á skránni. So er bara spurningurin, hvat tey ætla.

— Vit ætla at bjóða okkum fram at vegleiða. Tekur Landsstýrið ímóti góðum ráðum, er tað gott, men annars koma vit fram við tí kortini, sigur Marjun Sigurðsdóttir.

Sosialpolitiska felagið verður væntandi stovnað til leystar. Tá er eisini ætlanin at taka onkran annan sosialan spurning upp til viðgerðar, eitt nú viðurskiftini hjá eftirløntum.

randi

Fundurin var góður, og nógvir spurningar vórðu settir